

Սաֆարյան Վարդգես Արամայիսի

ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆ՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն

ԾՆՆՆՅԱՆ ԹԻՎ՝ 08.03. 1951թ.

ԾՆՆՂԱՎԱՅՐ՝ Շուշիի շրջան գ. Բերդաձոր

ՀԱՍՑԵ՝ Ստեփանակերտ, Հեքիմյան փողոց, շենք 8ա, բն. 14

ՀԵՐԱԽՈՍՆԵՐ՝ 097202926

ԷԼ-ՓՈՍՏ՝ vardges_safarian@mail.ru

ԱԿԱՂԵՄԻԱԿԱՆ ՓՈՐՁ՝ 1969 -1975թթ Մոսկվայի պետական պատմա-արխիվային ինստիտուտ, պատմաբան – արխիվագետ: 2009թ. Հայաստանի Հանրապետության Գիտությունների Ազգային Ակադեմիայի Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտում պաշտպանել է թեկնածուական թեզ և ստացել պատմական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան Է.00.03. մասնագիտությամբ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՓՈՐՁ՝ 1975- 1986թթ Ստեփանակերտի մանկավարժական ինստիտուտ, պատմության ամբիոնի ասիստենտ:

1986 – 1989 թթ Ստեփանակերտի քաղաքային կուսակցության կոմիտե, հրահանգիչ;

1989 - 1992թթ Արցախի պետական պատմա-երկրագիտական թանգարան, տնօրեն;

1992 – 1994 թթ ԱրՊՀ- պատմության ամբիոնի դասախոս;

1994 -1995 թթ. ԼՂՀ ՊԲ, գումարտակի շտաբի պետի տեղակալ, ՊԲ շտաբի ավագ սպահ;

1995թ առ այսօր ԱրՊՀ- պատմության ամբիոնի ավագ դասախոս, դոցենտ, 2009-2020թթ. պատմության ամբիոնի վարիչ;

ՏՊԱԳՐՎԱԾ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

ՄԵՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ, ՈՒՂԵՑՈՒՅՑՆԵՐ՝

1. Մշակութաբանություն (տեսություն և պատմություն). /Պոլիգրաֆ՝ ՊՓԲԸ հրատարակչության կենտրոն, Ստեփանակերտ 2000, 176 էջ;

2. Հանդարտության վանքը եվ նրա պեղումները./ ՀՀ ԳԱԱ 'Գիտություն' հրատարակչություն, Երևան, 2009, 108 էջ (համահեղինակ);
3. Հնագիտության հիմունքներ և Հայաստանի հնագիտություն// Մեթոդական ձեռնարկ, Ստեփանակերտ, 2010, 27 էջ:

ԶԵՎՈՒՑՈՒՄՆԵՐ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒՄ`

4. К вопросу о методике присвоения истории и культуры Арцаха современной азербайджанской историографией/ Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետություն. անցյալը, ներկան և ապագան: Միջազգային գիտաժողով, Երևանի համալս. հրատ., Երևան, 2007, էջ 195-207;
5. Историко-архитектурные памятники Арцаха в интерпретации азербайджанской историографии/ Материалы международной конференции, посвященной 40-летию основания АРГУ, Степанакерт, 2010, ч. 1, էջ 255-261;
6. К вопросу этнической принадлежности носителей “культуры кувшинных погребений” в азербайджанской историографии/ Материалы международной конференции- “Становление демократии на постсоветском пространстве: проблемы и перспективы,” Степанакерт, 21-22 мая 2010, Ереван, 2010, էջ 214-219;
7. Фальсификация древней и средневековой культуры Арцаха в азербайджанской историографии/ Հայկական լեոնաշխարհի պատմամշակութային ժառանգությունը միջազգային գիտաժողով, Երևան - Ստեփանակերտ, 2012 24 հունիս -1 հուլիս, Երևան, 2012, էջ 62-64;
8. Керамика кувшинных погребений Арцаха периода эллинизма// Материалы международной научно-практической конференции “ Общероссийская и национальная идентичность “ 19-20 апреля 2012 г., Пятигорск, 2012, с.487 - 498.
9. Фальсификация древней и средневековой культуры Арцаха в азербайджанской историографии.// Государства де-факто Черноморско-Каспийского региона: проблемы внутреннего развития и влияния на политический процесс Юга России. Южнороссийское обозрение Центра системных региональных исследований и прогнозирования ИППК ЮФУ и ИСПИ РАН. Вып. 77. Москва -Ростов - на - Дону: Социально-гуманитарные знания. 2013, стр. 213-227.

Գ Ի Տ Ա Վ Ա Ն Հ Ո Ւ Վ Ա Մ Ն Ե Ր`

10. Հետախուզական պեղումներ Արցախում.// Հայաստանի հանրապետությունում 1989-1990թթ. դաշտային հնագիտական աշխատանքներին նվիրված գիտական նստաշրջան, Հայաստան ԳԱ հրատարակչություն. Երևան, 1991, էջ 53-54, (համահեղինակ):
11. **Археологическая находка в селе Ханабад/** Պատմաբանասիրական հանդես, Երևան, 1992 N1, էջ 226-230;
12. Հետախուզական պեղումներ Արցախի Քարաբլուր հնավայրում // ՀՀ ԳԱ հնագիտական և ազգագրության ինստիտուտ, XI-րդ հանրապետական գիտական նստաշրջանի զեկուցումների հիմնադրույթներ ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ, Երևան, 1998, էջ 53-54, (համահեղինակ):

13. Նորահայտ հնագիտական նյութեր Մեհտիշեն գյուղի Քարաբլուր վայրից /Գիտական տեղեկագիր, Արցախի պետական համալսարան, Ստեփանակերտ, 2001, N 1, էջ 126-130;
14. **Замечания по поводу книги Мурада Аджи “Кипчаки. Древняя история тюрков и великой степи”**// Պատմագիտական ուսումնասիրություններ մաս 1, ԱրՊՀ-ի հրատարակչություն, Ստեփանակերտ, 2003, էջ 64-74;
15. **К вопросу об интерпретации некоторых рельефов Гандзасарского монастыря**//ՊՇԻՅՄ տեղեկագիր, Արցախի պետական համալսարան, Ստեփանակերտ, 2004, N 1, էջ 52-54;
16. **Azokh Cave and Northern Armenia**// Museo Arqueologico Regional, Arqueologia, Volumen IV, Madrid, 2004, p .159-168. (համահեղինակ)
17. **Вопросы этнической принадлежности населения Арцаха в азербайджанской историографии**//ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, Ստեփանակերտ, 2004, N 2, էջ 52-57;
18. Հանդաբերդի վանքի 2004թ. պեղումների հիմնական արդյունքները// Հին Հայաստանի մշակույթ XIII, Սուղնի հրատարակչություն, Երևան 2005թ. էջ 240 – 247 (համահեղինակ)
19. **Еще одна фальшивка. Кому она выгодна?**// Материалы 3-й региональной научно-практической конферен-ции по арменистике «Нагорно-Карабахская Республика ориентируется на Россию», Пятигорск, 2005, с. 33- 34.
20. Արցախի Տիգրանակերտի և շրջակայքի հետազոտության հիմնական արդյունքները// Հայաստանի ազատագրված տարածքը և Արցախի հիմնախնդիրը, Երևան 2006, էջ 361 -366 (համահեղինակ)
21. **К вопросу о методике присвоения истории и культуры Арцаха современной азербайджанской историографией**// Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն. անցյալը, ներկան և ապագան: Միջազգային գիտաժողով, Երևանի համալս. հրատ., 2006, էջ 99 -101:
22. Հանդաբերդի վանքի 2004-2005 թթ. պեղումները // Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն. անցյալը, ներկան և ապագան: Միջազգային գիտաժողով, Երևանի համալս. հրատ., 2006, էջ 116 – 118: (համահեղինակ)
23. Արցախի Տիգրանակերտի ենթադրվող տարածքի և շրջապատի հնագիտական հետազոտության հիմնական արդյունքները // Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն. անցյալը, ներկան և ապագան: Միջազգային գիտաժողով, Երևանի համալս. հրատ., 2006, էջ 113-115: (համահեղինակ)
24. **Azokh Cave: Excavations from 2001-2005**// Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն. անցյալը, ներկան և ապագան: Միջազգային գիտաժողով, Երևանի համալս. հրատ., 2006, էջ 109: (համահեղինակ)
25. **Палеолитические памятники Карабаха в освещении азербайджанской историографии**//ԱրՊՀ գիտական տեղեկագիր, Ստեփանակերտ, 2006, էջ 40 -44;
26. Արցախի Տիգրանակերտի ենթադրվող տարածքի և շրջապատի հնագիտական հետազոտության հիմնական արդյունքները// Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն. անցյալը, ներկան և ապագան: Միջազգային գիտաժողով, Երևանի համալս. հրատ., 2007, էջ 434-435: (համահեղինակ)

27. Հանդաբերդի վանքի 2004-2005 թթ. պեղումները// Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետություն. անցյալը, ներկան և ապագան: Միջազգային գիտաժողով, Երևանի համալս. հրատ., 2007, էջ 446-454: (համահեղինակ)
28. Միջնադարյան Շուշին ըստ հնագիտական հետազոտությունների // Շուշին՝ հայ քաղաքականության օրրարան, Երևան, 2007, էջ 268-272:(համահեղինակ)
29. Արցախի Տիգրանակերտի և շրջակայքի հետախուզության առաջին արդյունքները // Հին Հայաստանի մշակույթը, XIV, նյութեր հանրապետական գիտական նստաշրջանի Երևան, 2008 , էջ 187-200:(համահեղինակ)
30. Շուշիի 2005 թ. հնագիտական պեղումները // Հին Հայաստանի մշակույթը, XIV, նյութեր հանրապետական գիտական նստաշրջանի Երևան, 2008 , էջ 239-246:(համահեղինակ)
31. Հանդաբերդի վանքի 2004-2005թթ. պեղումները // Հին Հայաստանի մշակույթը ,XIV, նյութեր հանրապետական գիտական նստաշրջանի Երևան, 2008, էջ 247-256: (համահեղինակ)
32. **К вопросу об интерпретации хачкаров Арцаха** // Вестник УММ. Сборник научных статей. Степанакерт, 2009, с. 99-111;
33. Քարաբլուրի պեղումների նորահայտ նյութեր //Գիտական տեղեկագիր, Արցախի պետական համալսարան, Ստեփանակերտ , 2010, N 1, էջ 76-79;
34. Արցախի Տիգրանակերտը // Նյութեր միջազգային գիտաժողովի նվիրված ԱրՊՀ 40-ամյակին, Ստեփանակերտ, 2010, պ.1, էջ 253-255:(համահեղինակ)
35. **Вопросы истории Арцаха в азербайджанской историографии** // Вестник УММ. Сборник научных статей. Степанакерт, 2010 N 2, с. 52-70;
36. Արցախի մշակութային ժառանգության օտարացման և յուրացման մեթոդաբանությունը աղբրեջանի պատմագիտության մեջ // “Հայագիտական հանդես” N 1, Ստեփանակերտ 2010, էջ 147 -156;
37. Արցախի Տիգրանակերտի հնագիտական հետազոտության արդյունքները // Տիգրան Մեծ: Տիգրան Մեծի գահակալման 2100-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու(2005 թ.) ՀՀ ԳԱԱ: ‘Գիտություն’ հրատարակչություն, Երևան, 2011, էջ227-238. (համահեղինակ) ;
38. Արցախի Տիգրանակերտի հնագիտական հետազոտության հիմնական արդյունքները 2005 – 2009 //Հնագիտական ուսումնասիրություններն Արցախում 2005-2010 թթ/ ԼՂՀ կառավարությանն առններ զբոսաշրջության վարչություն, էջ 3 - 23: (համահեղինակ)
39. Շուշիի 2005 թ. հնագիտական պեղումները//Հնագիտական ուսումնասիրություններն Արցախում 2005-2010 թթ/ ԼՂՀ կառավարությանն առններ զբոսաշրջության վարչություն, էջ 32 - 40: (համահեղինակ)
40. Հանդաբերդի վանքի 2004-2005 թթ. պեղումները // ‘Հնագիտական ուսումնասիրություններն Արցախում 2005-2010 թթ’ / ԼՂՀ կառավարությանն առններ զբոսաշրջության վարչություն, էջ 85 - 93: (համահեղինակ)
41. ԼՂՀ Մարտակերտի շրջանի Ճանկաթաղ դյուղի տարածքում կատարված պեղումների հիմնական արդյունքները //Հնագիտական ուսումնասիրություններն Արցախում 2005-2010 թթ/ ԼՂՀ կառավարությանն առններ զբոսաշրջության վարչություն, Ստեփանակերտ-2011, էջ 134-142;

42. Արցախի տարածքի կարասային թաղումների ուսումնասիրման առաջին փորձը //Հայագիտական հանդես՝ № 2, Ստեպանակերտ-2011, էջ 170 – 186;
43. **The Discovery and First Rezults of Archaeological Investigations of Tigranakert in Artsakh 2005-2009.**// Archaeology of Armenia in the Regional Context. Erevan, Gitutian, 2012, p. 223 – 235. (համահեղինակ)
44. **Շուշիի ու շրջակայքի հնագիտական հետազոտության առաջին արդյունքները և հեռանկարները** //Հայագիտական հանդես՝ № 4, Ստեպանակերտ-2014, էջ 4 – 13 (համահեղինակ):
45. Фальсификация истории Южного Кавказа в современной азербайджанской историографии// ‘Հայագիտական հանդես՝ № 5, Ստեպանակերտ-2015, Фальсификация древней и средневековой истории и культуры Арцаха в азербайджанской историографии, Издательский дом “Сона”, Степанакерт – 2016, 244 с.
46. **Սաֆարյան Վ.** Սոս գիուղի ուղտատեղու հետազոտությունների առաջին արդյունքները,« ԱրՊՀ տեղեկագիր», համար 1, 2019, էջ 36 -43:
47. **Сафарян В.** Еще раз о автохтонности азербайджанцев и аллохтонности армян на территории Кавказа. // Международная конференция: История и политика: фальсификация, фобии, мифотворчество. Степанакерт, 14 марта, 2020, сб. статей, УММ, с. 51 – 56.
48. Ղևոնդ Ալիշանի աշխատությունների պատմագիտական արժեքայնությունը, Ղևոնդ Ալիշանը հանրագիտակ, միջազգային գիտաժողով նվիրված Ղ.Ալիշանի ծննդյան 200-ամյակին,Հոդվածների ժողովածու նվիրված Ղևոնդ Ալիշանի ծննդյան 200-ամյա հոբելյանին, Երևան, «Ասողիկ» հրատարակչություն, 2020, էջ 131-136:(համահեղինակ):
49. Pithos Burials of Tirganakert of Artsakh , pp. 291-302. / համատեղ

ՀԱՍՏԱՎԱՐԳՉԱՅԻՆ ԻՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆ՝

MS- Windows, MS-Offise: Word, MS-Offise Excel, MS Network, Internet. E- Mail

ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆ՝

Հայերեն և ռուսերեն ազատ անգլերեն բառարանով

